

ประวัติความเป็นมา และข้อมูลทั่วไป

พื้นที่เขตบางกอกใหญ่เดิมเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก เป็นเขตหัวเมืองฝ่ายใต้ ขึ้นตรงต่อกรุงศรีอยุธยา

พ.ศ.๒๓๑๐ เมื่อพม่ายึดกรุงศรีอยุธยาได้แล้ว ได้ใช้เมืองธนบุรีเป็นที่มั่นทางทะเล สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวบรวมคนไทยตีเมืองธนบุรีคืนจากพม่า เมื่อประกาศอิสรภาพแล้ว จึงตั้งเมืองธนบุรีเป็น

เมืองหลวง ซึ่งอยู่ในเขตท้องที่แขวงวัดอรุณในปัจจุบัน

พ.ศ.๒๓๒๕ สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ทรงเห็นว่ากรุงธนบุรีไม่เหมาะสมที่เป็นเมืองหลวง จึงทรงตั้งเมืองใหม่และขนานนามว่ากรุงเทพมหานคร กรุงธนบุรีจึงมีสภาพเป็นเมืองหลวงเก่าอันมีพระราชวังเดิม กำแพงเมือง ป้อมวิชัยประสิทธิ์ และวัดวาอารามต่าง ๆ เหลืออยู่เป็นอนุสรณ์จนถึงทุกวันนี้

พ.ศ. ๒๔๕๘ อำเภอบางกอกใหญ่มีฐานะเป็นอำเภอตามประกาศกระทรวงนครบาล ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๔๕๘ มีชื่อว่า “ อำเภอหงษาราม ” ริมคลองบางกอกใหญ่ฝั่งเหนือ ขึ้นอยู่กับจังหวัดธนบุรี

พ.ศ.๒๔๕๙ มีประกาศให้เปลี่ยนนามอำเภอหงษาราม เป็นอำเภอบางกอกใหญ่ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๙

พ.ศ.๒๔๘๑ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯยุบอำเภอบางกอกใหญ่เป็นกิ่งอำเภอบางกอกใหญ่

อยู่ในความปกครองของอำเภอบางยี่ขัน จังหวัดธนบุรี

พ.ศ. ๒๕๐๑ มีพระราชกฤษฎีกาตั้งกิ่งอำเภอบางกอกใหญ่ เป็นอำเภอบางกอกใหญ่

พ.ศ. ๒๕๑๔ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๔ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๔ ได้รวมจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน เรียกว่า “ จังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ” อำเภอบางกอกใหญ่ ก็ยังมีฐานะเป็นอำเภอบางกอกใหญ่

พ.ศ. ๒๕๑๕ มีประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ให้จัดรูปการปกครอง “ นครหลวงกรุงเทพธนบุรี ” เป็น “ กรุงเทพมหานคร ” มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้อำเภอมีฐานะเป็นเขต อำเภอบางกอกใหญ่จึงมีฐานะเป็นเขตบางกอกใหญ่ และต่อมาได้เปลี่ยนเรียกชื่อใหม่ว่า “ สำนักงานเขตบางกอกใหญ่ ” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ตามลำดับ

ในอดีตสำนักงานเขตบางกอกใหญ่ ตั้งอยู่ที่ดินของวัดหงส์รัตนาราม ริมคลองบางกอกใหญ่ ฝั่งเหนือ ซึ่งเป็นที่ตั้งของที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๕๘ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๗๕.๒๒ ตารางวา ต่อมาในปี ๒๕๓๑ กรุงเทพมหานคร จัดสรรงบประมาณให้ดำเนินการก่อสร้างสำนักงานเขตแห่งใหม่ ณ บริเวณถนนรัชดาภิเษก ใช้เงินในการก่อสร้าง ๑๙,๖๕๗,๔๖๐ บาท สร้างเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๑ มีเนื้อที่ประมาณ ๒ ไร่ ๒๑ ตารางวา สร้างเป็นอาคาร ๕ ชั้น ๑ หลัง และอาคาร ๓ ชั้น ๑ หลัง และทำพิธีเปิดทำการแห่งใหม่อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ สำหรับสำนักงานเขต (เดิม) ปัจจุบันเป็นที่ทำการของศูนย์บริการสาธารณสุข ๓๓ (วัดหงส์รัตนาราม)

ข้อมูลทั่วไป

สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะเป็นเกาะมีแม่น้ำและคลองล้อมรอบ ในอดีตสภาพพื้นที่เหมาะสำหรับการทำสวนไม้ยืนต้น ปัจจุบันกลายสภาพมาเป็นพื้นที่ชุมชนเมือง มีบ้านเรือนที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ และสถานที่ราชการต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจของเขตในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ค้าขาย และบริการต่าง ๆ

อาณาเขต

ทิศเหนือ จรดคลองมอญ ติดต่อเขตบางกอกน้อย
ทิศใต้ จรดคลองบางกอกใหญ่ ติดต่อเขตธนบุรี และเขตภาษีเจริญ
ทิศตะวันออก จรดแม่น้ำเจ้าพระยา ติดต่อเขตพระนคร
ทิศตะวันตก จรดคลองบางกอกใหญ่ ติดต่อเขตภาษีเจริญ และเขตบางกอกน้อย
พื้นที่เขตบางกอกใหญ่ ตั้งอยู่ด้านตะวันตก เป็นพื้นที่เขตชั้นในของกรุงเทพมหานคร
ประชากร (ธันวาคม ๒๕๕๙) จำนวน ๖๗,๘๘๗ คน เป็นชาย ๓๒,๐๖๕ คน หญิง ๓๕,๘๒๒ คน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๕๕,๕๐๕ คน

ด้านการปกครอง

เขตบางกอกใหญ่ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีลักษณะเป็นเกาะมีคลองและแม่น้ำล้อมรอบ มีพื้นที่ทั้งหมด ๖.๑๘๐ ตารางกิโลเมตร แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๒ แขวง คือ

๑. แขวงวัดอรุณ พื้นที่ ๐.๘๖๐ ตารางกิโลเมตร
๒. แขวงวัดท่าพระ พื้นที่ ๕.๓๒๐ ตารางกิโลเมตร

ด้านการคมนาคม

การคมนาคมมีทั้งทางบกและทางน้ำ โดยทางรถยนต์และทางเรือ มีถนนและลำคลองผ่านหลายสาย ประกอบด้วยคลอง ๔๔ คลอง

ถนน มีถนนผ่านท้องที่เขตบางกอกใหญ่ ๗ สาย ได้แก่ ถนนเพชรเกษม ถนนเจริญสุขุมวิท ถนนนิสรภาพ ถนนวังเดิม ถนนอรุณอมรินทร์ ถนนรัชดาภิเษก และถนนพณิชยการธนบุรี (ซอยเจริญฯ ๑๓) ทางน้ำ มีท่าหน้า / ท่าเรือ (โป๊ะเหล็ก) รับ-ส่ง ผู้โดยสาร ๑๑ แห่ง
อุโมงค์ถนนทางลอด ๑ แห่ง สะพานลอยคนเดินข้าม ๑๓ แห่ง สะพานลอยรถยนต์ข้าม ๑ แห่ง

ด้านการศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม มีสถานประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ดังนี้

วัด ๑๓ แห่ง ได้แก่

๑. วัดอรุณราชวรารามฯ	๒. วัดหงส์รัตนาราม	๓. วัดโมลีโลกยาราม
๔. วัดเครือวัลย์วรวิหาร	๕. วัดนาครกลาง	๖. วัดใหม่พิเรนทร์
๗. วัดราชสิทธิาราม	๘. วัดสังข์กระจาย	๙. วัดท่าพระ
๑๐. วัดตึกวัด	๑๑. วัดเจ้ามูล	๑๒. วัดประดู่ฉิมพลี
๑๓. วัดประดู่ในทรงธรรม		

มัสยิด ๓ แห่ง ได้แก่

๑. มัสยิดต้นสน	๒. มัสยิดดิบลีลาห์	๓. มัสยิดผดุงธรรมอิสลาม

ศาลเจ้า ๓ แห่ง ได้แก่

๑. ศาลเจ้าข้าชวักอ้วง	๒. ศาลเจ้าพระราม	๓. ศาลเจ้าศาลาพระเสด็จ

ด้านการศึกษา มีสถานศึกษาทั้งสิ้น ๒๕ แห่ง

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน ๖ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม	๒. โรงเรียนวัดท่าพระ
๓. โรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี	๔. โรงเรียนวัดตึกวัด
๕. โรงเรียนวัดใหม่พิเรนทร์	๖. โรงเรียนวัดนาคกลาง

โรงเรียนสังกัด สพฐ. สพท.กทม. จำนวน ๗ โรงเรียน ได้แก่

๑. โรงเรียนทวีธาภิเศก	๒. โรงเรียนฤทธิณรงค์รอน
๓. โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม	๔. โรงเรียนประถมทวีธาภิเศก
๕. โรงเรียนวัดเจ้ามูล	๖. โรงเรียนวัดสังข์กระจาย
๗. โรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม	

สังกัด สช. จำนวน ๑๑ แห่ง ได้แก่

๑. โรงเรียนสายประสิทธิ์วิทยา	
๒. โรงเรียนชัยพิทยพัฒน์มูลนิธิชัยพัฒนา(จารุพัฒนานุกูล ท่าพระ)	
๓. โรงเรียนแสงมณี	๔. โรงเรียนชาติศึกษา
๕. กรุงเทพมหานคร	๖. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
๗. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม (สยามเทค)	๘. วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนวิชาการราชดำเนิน
๙. วิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพธุรกิจ	๑๐. วิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ
๑๑. วิทยาลัยเทคโนโลยีสายประสิทธิ์บริหารธุรกิจ	

สังกัด สอศ. จำนวน ๑ แห่ง

- วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี

สังกัด กศน. จำนวน ๑ แห่ง

- ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตบางกอกใหญ่

ศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน ๑ แห่ง

- ศูนย์ฯ วัดท่าพระ

ด้านสาธารณสุข

ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑ แห่ง คือ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๓๓ (วัดหงส์รัตนาราม)

ประกอบด้วย

- **ชมรม ๒ ชมรม**

๑. ชมรมผู้สูงอายุ
๒. ชมรมอาสาสมัครสาธารณสุข

- ศูนย์สุขภาพชุมชนในชุมชนต่างๆ จำนวน ๖ แห่ง

๑. ศูนย์สุขภาพชุมชนหลังโรงเรียน เสสสะเวช
๒. ศูนย์สุขภาพชุมชนวัดราชสิทธิาราม
๓. ศูนย์สุขภาพจำเนียรสุข ๓
๔. ศูนย์สุขภาพชุมชนตรอกตาแทน
๕. ศูนย์สุขภาพชุมชนวัดสังข์กระจาย
๖. ศูนย์สุขภาพชุมชนซอยสมบูรณ์พัฒนา

หน่วยบรรเทาสาธารณภัย ในชุมชน ๓ หน่วย

๑. หน่วยเภสัชกร
๒. หน่วยวัดสังข์กระจาย
๓. หน่วยอริยศีลาจารย์

ชุมชนในพื้นที่มีจำนวน ๓๒ ชุมชน ได้แก่

แขวงวัดอรุณ ๙ ชุมชน

๑. ชุมชนวัดโมลีโลกยาราม
๒. ชุมชนวัดใหม่พิเรนทร์
๓. ชุมชนลานมะขาม-บ้านหม้อ
๔. ชุมชนวัดเครือวัลย์
๕. ชุมชนวัดหงส์รัตนาราม
๖. ชุมชนวัดนาคกลาง
๗. ชุมชนข้างโรงเรียนพาณิชย์การราชดำเนิน
๘. ชุมชนปรกอรุณ
๙. ชุมชนพัฒนาอยู่สุข

แขวงวัดท่าพระ ๒๓ ชุมชน

๑. ชุมชนวัดประดู่ฉิมพลี
๒. ชุมชนตรอกกระจก
๓. ชุมชนศาลเจ้าพ่อเขาตก
๔. ชุมชนเพชรเกษม ๑
๕. ชุมชนวัดใหม่วิเชียร
๖. ชุมชนหลังวัดใหม่วิเชียร
๗. ชุมชนปลายซอยศักดิ์เจริญ
๘. ชุมชนหลังโรงเรียนเสสสะเวช
๙. ชุมชนข้างโรงเรียนเสสสะเวช
๑๐. ชุมชนตรอกตาแทน
๑๑. ชุมชนรวมพล
๑๒. ชุมชนวัดตีตวัด
๑๓. ชุมชนวัดท่าพระ
๑๔. ชุมชนซอยสมบูรณ์พัฒนา
๑๕. ชุมชนวัดราชสิทธิาราม
๑๖. ชุมชนลานโพธิ์
๑๗. ชุมชนโค้งกระเทียม
๑๘. ชุมชนริมคลองบางกอกใหญ่
๑๙. ชุมชนหลังโรงเคลือบ
๒๐. ชุมชนหลังโรงกรองน้ำภาษีเจริญ
๒๑. ชุมชนวัดสังข์กระจาย
๒๒. ชุมชนจำเนียรสุข ๓
๒๓. ชุมชนสัมพันธ์

ตลาดเอกชน ๔ แห่ง

๑. ตลาดท่าพระ
๒. ตลาดท่าพระรุ่งเรือง
๓. ตลาดโพธิ์สามต้น
๔. ตลาดศักดิ์เจริญ

สถานที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ เช่น

๑. ศูนย์บริการสาธารณสุข ๑ แห่ง คือ ศูนย์บริการสาธารณสุข ๓๓ (วัดหงส์รัตนาราม) ไม่มีโรงพยาบาล
๒. สถานีตำรวจนครบาล ๒ แห่ง คือ สถานีตำรวจนครบาลบางกอกใหญ่ สถานีตำรวจนครบาลท่าพระ
๓. บ้านหนังสือ ๑ แห่ง (วัดหงส์รัตนาราม)
๔. สถานธนาบาลบางกอกใหญ่
๕. ศูนย์เยาวชนโรตารีธนบุรี
๖. ธนาคารในพื้นที่ ๑๓ แห่ง

สิ่งที่กำลังดำเนินการพัฒนาในเขตบางกอกใหญ่

พื้นที่เขตบางกอกใหญ่ เป็นพื้นที่ขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยหนาแน่น และอดีตเป็นเมืองหลวงเก่าแก่ในสมัยกรุงธนบุรี มีพระราชวังเดิม วัด ๑๓ แห่ง มีโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมาย การขยายตัวของเขตไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านกายภาพ มีการก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ในพื้นที่เขต ได้แก่ โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ช่วงหัวลำโพง-บางแค ระยะทาง ๑๔ กิโลเมตร ซึ่งเป็นโครงสร้างยกระดับและใต้ดิน และช่วงบางซื่อ-ท่าพระ ระยะทาง ๑๓ กิโลเมตร เป็นโครงสร้างยกระดับทั้งหมด ในอนาคตวิถีชีวิตคนในพื้นที่เขตจะมีการเปลี่ยนแปลง มีการพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย ด้านเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ซึ่งสำนักงานเขตฯจะต้องมีการพัฒนาด้านบุคลากรเพื่อรองรับการบริการประชาชนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ปัญหาที่มีผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่เขต

๑.การก่อสร้างรถไฟฟ้าฯ ในถนนเพชรเกษมและถนนจรัญสนิทวงศ์ ทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัด ผิวจราจรชำรุด ทางเท้าชำรุด เกิดปัญหาน้ำขังตามผิวจราจรที่ชำรุด การระบายน้ำไม่สะดวกรวดเร็ว เนื่องจากท่ออุดตันมีการก่อสร้างต่อม่อติดแนวท่อระบายน้ำ(ขณะนี้แก้ไขแล้ว) และมีบ้านเรือนบริเวณใกล้เคียงชำรุดแตกร้าวต้องเรียก้องค่าเสียหาย

๒.การก่อสร้างอาคารสูง เช่น คอนโดมิเนียม ทำให้เกิดปัญหาเดือดร้อนกับประชาชนบริเวณข้างเคียง เช่น ฝุ่นละออง เสียงดัง บ้านเรือนชำรุดแตกร้าว เป็นต้น

วิสัยทัศน์เขตบางกอกใหญ่

“ สิ่งแวดล้อมดี ถนนสวย คลองน้ำใส ”

คำขวัญเขตบางกอกใหญ่

บางกอกใหญ่เมืองหลวงไทยในอดีต
เฉลิมพระนามพระเจ้ากรุงธนฯ
เทิดพุทธคุณหลวงพ่อกษร
เลิศกิตติศัพท์หลวงปู่โต๊ะวัดประดู่

ป้อมวิชัยประสิทธิ์พระราชวังเดิม
งามนายลพระปราสาทวัดอรุณ
นามขจรสมเด็จเจ้าวัดพลับ
งามนำคูสองฝั่งคลองบางหลวง